

УДК: 378.147:007

**ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З
ТОВАРОЗНАВСТВА ТА КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філології Крамаренко Т. В.

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет,

Україна, м. Дніпропетровськ

У статті розглядаються переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності.

Обґрунтовано необхідність використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності. На основі аналізу та вивчення наукових здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених розкрито поняття «педагогічна технологія», «технологія навчання», «інформаційно-комунікаційна технологія». Практичне значення одержаних результатів полягає в їх достатній готовності до впровадження в навчальний процес ВНЗ, які здійснюють підготовку майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності.

Ключові слова: педагогічна технологія, технологія навчання, інформаційно-комунікаційна технологія, майбутні фахівці з товарознавства та комерційної діяльності, вища освіта, класифікація.

Крамаренко Т. В. Преимущества использования информационно-коммуникационных технологий в подготовке будущих специалистов по товароведению и коммерческой деятельности. / Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет, Украина, г. Днепропетровск

В статье рассматриваются преимущества использования информационно-коммуникационных технологий в подготовке будущих специалистов по товароведению и коммерческой деятельности. Обоснованно необходимость использования информационно-коммуникационных технологий в подготовке будущих специалистов по товароведению и коммерческой деятельности. На основе анализа и изучения научных достижений отечественных и зарубежных ученых раскрыто понятие «педагогическая технология», «технология обучения», «информационно-коммуникационная технология». Практическое значение полученных результатов заключается в их достаточной готовности к внедрению в учебный процесс ВУЗов, которые осуществляют подготовку будущих специалистов по товароведению и коммерческой деятельности.

Ключевые слова: педагогическая технология, технология обучения, информационно-коммуникационная технология, будущие специалисты по товароведению и коммерческой деятельности, высшее образование, классификация.

Kramarenko T. V. Advantages of using information and communication technologies in training future commodity analysis and commercial activity specialists. / Dnipropetrovsk state university of agriculture and economics, Ukraine, Dnipropetrovsk.

The article deals with advantages of using information and communication technologies in training future commodity analysis and commercial activity specialists. The necessity of using information and communication technologies in training future commodity analysis and commercial activity specialists has been grounded. On the basis of analysis and study of domestic and foreign scientists' achievements the concepts «pedagogical technology», «studying technology», «information and communication technology» have been exposed. The practical value of the results is in their sufficient readiness to implementation in educational process of higher educational establishments, which train future commodity analysis and commercial activity specialists.

Keywords: pedagogical technology, studying technology, information and communication technologies, future commodity analysis and commercial activity specialists, higher education, classification.

Вступ. За останні роки Інтернет та інформаційно-комунікаційні технології стрімко увійшли у наше життя і органічно доповнили практично всі сфери людської діяльності, зокрема педагогічну. Глобальні інформаційні мережі настільки органічно вплелися в життя сучасної цивілізації, що обійтися без них уже неможливо. В еру інформаційних технологій фахівець з товарознавства та комерційної діяльності має повсякденно використовувати їх, адже відмітною характеристикою його професійної діяльності є наявність інформаційного середовища, яке потребує активного застосування інформаційно-комунікаційних технологій і набути досвіду організації професійно спрямованого діалогу, опосередкованого засобами інформаційно-комунікаційних технологій, майбутні фахівці з товарознавства та комерційної діяльності можуть під час навчання у ВНЗ.

Метою статті є обґрунтування необхідності використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб визначити сутність інформаційно-комунікаційних технологій, необхідно розглянути значення таких термінів, як «педагогічна технологія», «технологія навчання», «інформаційно-комунікаційна технологія».

Теорія і методологія розробки педагогічних технологій, їх нові види та характеристика розглядаються у працях В. Беспалько , Л. Матросова, Є. Полат, С. Сисоєвої та ін.

У науковій літературі можна виокремити різні підходи до визначення терміну «педагогічна технологія»: організований, цілеспрямований, умисний педагогічний вплив на навчальний процес» (Б. Ліхачов); змістовна техніка реалізації навчального процесу» (В. Беспалько); детально продумана модель

спільної педагогічної діяльності з проектування, організації та проведення навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів та викладача» (В. Монахов) .

Таким чином, педагогічна технологія максимально пов'язана з навчальним процесом – діяльністю викладача й студента, її структурою, засобами, методами та формами, має гарантувати досягнення певного рівня навчання і виховання, бути ефективною за результатами, оптимальною щодо термінів упровадження, витрат сил і коштів.

Щодо технології навчання, то науковці розкривають сутність цього феномену як: «...використання прийомів, засобів і способів організації навчальної діяльності у ВНЗ»; сукупність прийомів, дій студентів, які виконуються у певній послідовності та дозволяють реалізувати той чи інший метод навчання чи сукупність методів, які забезпечують реалізацію певного підходу до навчання, реалізацію певної дидактичної системи [3].

Отже, дослідники розглядають технологію навчання як метод чи сукупність прийомів, дидактичну конструкцію інформаційного управління навчально-пізнавальної діяльності студентів, яка відображає закономірності навчального пізнання.

Щодо інформаційної технології, то Закон України «Про національну програму інформатизації» (від 4 лютого 1998 року № 74/98-ВР) визначає її як «цілеспрямовану організовану сукупність інформаційних процесів з використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, розосередження даних, доступ до джерел інформації незалежно від місця їх розташування».

У своїй праці О. Пехота конкретизує педагогічні завдання щодо засобів сучасних інформаційних технологій навчання: інтенсифікація всіх рівнів навчально-виховного процесу, підвищення його ефективності та якості; побудова відкритої системи освіти; розвиток творчого потенціалу тих, хто навчається, його здатності до комунікативних дій; формування інформаційної культури тих, хто навчається [4].

Виходимо з того, що ефективне застосування ІКТ у навчальному процесі можливе лише у тому випадку, коли відповідні технології не є певною надбудовою до існуючої системи навчання, а обґрунтовано і гармонійно інтегруються у цей процес, забезпечуючи нові можливості і викладачам, і студентам.

За результатами наукових робіт фахівців, які займалися вивченням засобів сучасних інформаційних технологій, можна виокремити такі способи їх використання з метою організації навчального процесу:

- комп'ютерна підтримка організації навчального процесу, за якої комп'ютер виступає як засіб, що забезпечує індивідуальну роботу студентів;

- демонстрація навчальної інформації для групової роботи під керівництвом викладача. Комп'ютер використовується як джерело структурованої інформації чи як засіб для організації навчання в груповому режимі під керівництвом викладача;

- обробка та збереження інформації. Такий спосіб використання комп'ютера доречно застосовувати з метою створення різноманітних баз даних, таких як спеціалізовані чи додаткові словники тощо;

- обмін повідомленнями з метою організації спілкування на міжнародному рівні за допомогою телекомунікаційної мережі. У такий спосіб відбувається практичне застосування знань з іноземної мови в процесі роботи над спільними міжнародними проектами.

У зв'язку з вищезазначеним принципово важливого значення набуває дослідження саме інформаційно-комунікаційних технологій як засобів організації професійного діалогу.

Так, Р. Гуревич, Т. Коломієць зазначають, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій сприяє вирішенню таких дидактичних завдань: засвоєння базових та систематизація засвоєних знань з фахової дисципліни; формування комунікативних, зокрема діалогічних, умінь, навичок самоконтролю; надання навчально-методичної допомоги майбутнім фахівцям у самостійній роботі.

С. Дишлева акцентує увагу на таких ознаках педагогічного процесу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій: інтерактивність та діалоговий характер навчання; оптимальне поєднання індивідуальної та групової роботи; підтримання у студентів відчуття психологічного комфорту при організації діалогу з комп'ютером; необмежене навчання [1].

Традиційно серед інформаційно-комунікативних технологій виокремлюють технології синхронної (он-лайнової) (чат і ICQ) та асинхронної (оф-лайнової) комунікації (електронна пошта, телеконференції).

І. Розіна визрізняє чотири види *мережевих технологій*: *однаковий час та однакове місцезнаходження*: локальні мережеві програми, чати; *однаковий час та різне місцезнаходження* (синхронні технології): програми для миттєвої спільної роботи у комп'ютерній мережі, Інтернет-пейджінг та ICQ, Інтернет-телефонія, комп'ютерні аудіо- та відео-конференцзв'язки; *різний час та однакове місцезнаходження* (інтерактивні технології): веб-форуми, дискусійні списки, гостьові книги анкети-форми; *різний час та різне місцезнаходження* (асинхронні технології): електронна пошта, списки розсилки, телеконференції [5, с. 185].

Поділяємо погляди О. Кущенко, яка презентувала класифікацію основних видів інформаційно-комунікативних технологій: за технологією реалізації (пошта, чат, форуми, живі журнали, аудіо-відео, миттєві повідомлення); за напрямом комунікації (міжособистісна, організаційна, комунікація у малих групах, та ін.); *опосередкована* (телебачення, радіо, преса та ін.); за часом здійснення on-line: чат, служба миттєвої пошти, веб-чат, біла дошка відеоконференцзв'язку або аудіографічної конференції, Інтернет-телефонія, середовище MUD/MOO) або off-line: електронна пошта, телеконференції, файлові сервери, власні інформативні ресурси, чати, форуми, веб-конференції, віртуальні клуби, комунікативні програми, рольові ігри, дошки повідомлень, War-комунікації, IP-телефонія, Wi-Fi) [2, с. 210–217].

До основних комунікативних можливостей взаємообміну інформацією між суб'єктами, опосередкованому комп'ютерними засобами комунікації відносять:

мультимедійний зв'язок, який поєднує голос, відеозображення та текст, що передаються однією фізичною лінією зв'язку; *гіпермедіасистеми*, що стимулюють внутрішній діалог користувача, розкриваючи способи мислення, сприяючи зіставленню різних позицій, спонукаючи до самостійного розмірковування та оцінювання висловлених гіпотез, прийняття самостійних рішень; *телекомунікаційні технології*, які базуються на спілкуванні, зближенні, вільному обміну думками, ідеями, інформацією учасників спільного проекту.

Висновки. Проведений аналіз показав, що технологізація освіти є об'єктивним, закономірним незворотним процесом і засобом підвищення ефективності навчання, виховання та розвитку студентів. Адекватне використання ІКТ у навчальному процесі є передумовою підвищення якості навчальних послуг, розширення їх можливостей, творчої реалізації особистості у навчальній діяльності. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті через їх потенціал сприяють реалізації таких дидактичних завдань: підвищення якості освіти на основі взаємозв'язку загальнодидактичних принципів самостійності, активності і систематичності; розширення можливостей для безперервної освіти на основі реалізації принципів послідовності, наступності та доступності; забезпечення адекватного рівня підготовки педагогів для роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями; вдосконалення змісту навчання з урахуванням взаємодії загально-дидактичних принципів, охоплюючи принцип науковості, наочності, доступності, зв'язку теорії з практикою; постійне вдосконалення дидактичного забезпечення навчального процесу.

Література:

1. Дишлева С. *Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі [Електронний ресурс] / С. Дишлева. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/technol/6804>.*
2. Кущенко О. С. *Формування культури Інтернет-комунікації майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій: дис. ... канд. пед. наук / О. С. Кущенко. – Дніпропетровськ, 2008. – 256 с.*

3. Монахов В. М. Концепция создания и внедрения новых информационных технологий обучения / В. М. Монахов // Проектирование новых технологий обучения. – М., 1991 – С. 4–30.

4. Освітні технології: навчально–методичний посібник / О. М. Пехота, А.З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.

5. Розина И. Н. Педагогическая компьютерно-опосредованная коммуникация: теория и практика: монография / И. Н. Розина. – М.: Логос, 2005. – 439 с.

References:

1. Dyshlieva S. *Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii (IKT) ta yikh rol v osvithomu protsesi [Elektronnyi resurs]* / S. Dyshlieva. – *Rezhyim dostupu: <http://osvita.ua/school/technol/6804>*.

2. Kushchenko O. S. *Formuvannia kultury Internet-komunikatsii maibutnikh uchyteliv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii: dys. ... kand. ped. nauk* / O. S. Kushchenko. – Dnipropetrovsk, 2008. – 256 s.

3. Monakhov V. M. *Kontseptsyia sozdaniya y vnedreniya novykh ynformatsyonnykh tekhnolohyi obucheniya* / V. M. Monakhov // *Proektyrovanye novykh tekhnolohyi obucheniya*. – М., 1991 – S. 4–30.

4. *Osvitni tekhnolohii: navchalno–metodychnyi posibnyk* / O. M. Piekhota, A. Z. Kiktenko, O. M. Liubarska ta in.; za zah. red. O. M. Piekhoty. – К.: А.С.К., 2001. – 256 s.

5. Rozyna Y. N. *Pedahohycheskaia kompiuterno-oposredovannaia kommunkatsyia: teoryia y praktyka: monohrafiya* / Y. N. Rozyna. – М.: Lohos, 2005. – 439 s.